

Instrument ter beoordeling van de sterkte van een college van B&W

A.F.A.Korsten, 10 jan. 2009

Bron: Korsten/Schoenmaker, Sterke colleges, Elsevier, 2008

In het volgende overzicht is een instrument voor zelfanalyse gegeven. Stel eens dat burgemeester en wethouders gebruiker zijn van dit instrument, dan kunnen ze proberen (voor hun gemeente) aan te geven welke criteria voor een sterk college ze heel belangrijk vinden en welke minder ('Soll'). Zo'n lijst is vervolgens ook te maken voor de feitelijkheid ('Ist'). En dan kun je beide lijsten vergelijken en de feiten aan de norm toetsen. Dat biedt een aanzet voor bezinning op verbetering.

	Adviesregel: Een sterk college ...	1-3	4	5	6	7	8-10
1	... moet qua aantal wethouders niet te groot zijn	Te groot					Niet te groot
2	... moet gebaseerd zijn op een coalitie van beperkte omvang. Een coalitie met veel partijen is ongewenst	Grote coalitie					Kleine coalitie
3	Voor een ... is een coalitieakkoord gewenst, maar het is volstrekt onvoldoende om van een college een succes te maken	Geen akkoord					Wel akkoord gewenst
4	... kent professionele wethouders met een complementaire bestuursstijl	Geen professionele					Wel professioneel
5	... kent wethouders die goed met elkaar overweg kunnen	Geen chemie					Veel chemie
6	... kent een verbindend leider	Geen verbinding					Sterke verbinding
7	... probeert eensgezind op te treden en slaagt daarin ook	Niet eensgezind					Wel eensgezind
8	... vertoont effectief leiderschap	Geen leiderschap					Wel leiderschap
9	... heeft oog voor de voortekenen van verandering	Geen oog voor voortekenen					Voortekenen gezien
10	... beschikt over een patroon in de bestuurlijk-ambtelijke betrekkingen	Geen patroon					Wel patroon
11	... bestuurt collegiaal en gaat wethouderssolisme tegen	Verdeeld					Collegiaal
12	... is een bestuurskrachtig college, met ambities op het vlak van beleid, dienstverlening, samenwerking, het werkgeverschap en de interne bedrijfsvoering	Niet ambitieus					Ambitueus
13	... vervult zijn rollen op drie kwaliteitsniveaus: het strategisch, tactisch en operationeel niveau	Zwakke kwaliteit					Positieve kwaliteit
14	... heeft een achterliggende strategische visie op de gemeente	Geen visie					Wel visie
15	... heeft een visie die verschil maakt	Geen verschil					Wel verschil
16	... straalt een positief beeld uit	Niet positief					Wel positief
17	... toont bestuurlijke moed om een ambitie te realiseren die verschil maakt, durft risico's te nemen en desnoods tegen de stroom in te roeien	Geen moed					Wel moed
18	... is besluitvaardig en daadkrachtig	Niet daadkrachtig					Wel daadkrachtig
19	... is competent op het vlak van inhoud en communicatie	Inhoudelijk zwak					Inhoudelijk sterk
20	... heeft op de goede momenten oog voor de strategische kwaliteit van debat en de inhoudelijke kwaliteit	Geen feeling					Wel feeling
21	Leden van ... beheersen de omgang met de raad, kiezen niet altijd voor het machtsaspect van debat, durven volop het debat aan te gaan in commissie- en raadsvergaderingen en kunnen sterk argumenteren	Zwak in debat					Sterk in debat
22	... kent wethouders die goed kunnen omgaan met de dualisering	Niet goed					Wel goed
23	Wij-zijverhoudingen tussen raad en college moeten doorbroken worden. Sterke colleges durven dat	Wij-zij niet doorbroken					Wij-zij wel doorbroken
24 besteedt in ogen van de inwoners aandacht aan de juiste zaken en scoort hier voldoende op, blijkend uit stelselmatig onderzoek	Niet aan juiste zaken					Wel aan juiste zaken
25	De wethouders van ... besturen en houden zich weinig met politieke	Wel					Geen profilering

	profilering in de vorm van inkleuring bezig	profilering					
26	... trekken zich weinig aan van golfslagen in de profileringsdrang op weg naar verkiezingen	Wel aandacht					Geen aandacht
27	Colleges kunnen in bestuurlijk risicovolle gemeenten moeilijk uitgroeien tot sterke colleges. Behoedzaamheid gevraagd	Geen behoedzaamheid					Wel behoedzaamheid
28	... gedijt het beste waar de volgende aanwijzingen voor een bestuurlijk risicovolle gemeente afwezig zijn: er is sprake van een gefragmenteerde raad; de bestuurscultuur is destructief of cliëntelistisch; de raad richt zich op bijzaken (in plaats van op hoofdzaken en vanuit een strategisch beleid); er bestaan gebrekkige verbindingen tussen raad en college; de bestuursmiddelen zijn beperkt of het rommelt in de ambtelijke top	Een of meer factoren aanwezig					Geen factor aanwezig
29	... bevat collegeleden die zelf geen risicofactor zijn	Wel risico					Geen risico
30	... bevat een leidinggevende die bindend vermogen aan de dag legt	Geen verbinder					Wel verbinder
31	... kan alleen overleven bij sterk onderling vertrouwen binnen het college	Geen vertrouwen					Wel vertrouwen
32	... kan overleven in een niet-destructieve politieke cultuur	Niet overleven					Wel overleven
33	... staat open voor nieuwe initiatieven uit de netwerksamenleving	Niet open					Wel open
34	... beschouwt het gemeentebestuur niet als de cockpit van de samenleving	Wel cockpit					Niet cockpit
35	... doet in gewenste omstandigheden – bij het omgaan met grote uitdagingen – aan 'bestuur door regie'	Geen bestuur door regie					Wel regie
36	... dat voor 'bestuur door regie' kiest, maakt gebruik van beginselen van procesmanagement	Niet gebruik					Wel gebruik
37	... dat kiest voor 'bestuur door regie' gebruikt beoordelingscriteria om de toepassing van dit concept te beoordelen	Niet gebruik					Wel gebruik